

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: **KIADJA:**
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK
budapesti kir. közjegyző. **ORSZÁGOS EGYLETE.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

Jogos igényeink.

Irta: Dr. Krenner Zoltán.

1938-ban vándorgyűlést tartottunk Pécsen, melynek egyetlen vezérlő és a tanácskozásokat irányító gondolata volt: a közjegyzői intézményt életrehi-
vott, a hatáskört szabályozó, az eljárási szabályokat a mindennapi élethez
igazodóan megállapító új közjegyzői rendtartás alkotása, mely a patriarka-
kört megért hét évtizedes közjegyzői törvény helyébe új alkotást helyez.
A budapesti kamara elnöke értékes előadásában, az igazságügyi államtitkár
magas színvonalú beszédében egyaránt megállapították, hogy a rendtartás-
nak rendelkezései elavultak, a bonyolultabb és sokrétűbb életjelenségek
szabályozására alkalmatlanok, a technika fejlődése, az életszínvonal emel-
kedése, a kereskedelmi élet kötöttebbé, a forgalom élénkebbé kíván-
ják, hogy minden jogszabály felülvizsgáltassék. Nem beszéltünk akkor a
magyar lélek, a magyar vér, a magyar fajiság, sajátos magyar nemzeti
kultúránk, ősi nemzeti berendezésünk, állampolitikai principiumok szerinti
törvényalkotásról. Holott ez a gondolat ül minden magyar közjegyző lelke
mélyén. Ez természetes. Nem akarunk mi utánózni más államokat, amikor
új törvényt kívánunk, nem akarunk olyan törvényalkotást, mely nem
karolja fel a nemzetben rejlő, intézményeiben visszatükröződő jogalkotó
erőt. Nem merőben új alkotást kívántunk, hanem intézményünk reneszán-
szát: százados, sőt gyökérszálaiban ezer éves intézményünk megújítását
egyezően a kor szellemével, a gazdasági élet követelményeivel, a technika
fejlődésével; az új és feltétlenül szükséges jogszabályok figyelembevételével.

Az igazságügyminiszter átvette azt a törvénytervezetet, mely ezeknek
a szempontoknak gondos figyelembevételével készült, s amelynek minden
rendelkezése mellőzte az egyoldalú kari-szempontokat, arra törekedett,
hogy a királyi közjegyző a hiteles helyek huszadik századbeli utódja
legyen, eredeti célja megvalósítása érdekében újjászerveve. Közhitű
személy, aki közokiratokat vesz fel, végrendeleteket írásba foglal, jog-
cselekményeket és tényeket tanúsít, perenkívüli eljárásokat lefolytat, az

Krenner Zoltán dr. Jogos igényeink...
vitéz Kéketa-Borsó dr. Az új...
újabb jogszabályok...
hardson-Berthold Imre...
jogunkban különös tekintettel a...
(Pályázat)...
A szegedi kamara közgyűlése...
Közlemények...
Külföldi hírek...
Halálozások...
A budapesti kamara...
Ertékelés a közjegyzői...
Témakörök a közjegyzői...
Tolmácsi Imre vezér...
Közjegyzői helyettes...
Választásmunka a budapesti...
A magyar-német...
Gyűlés a Magyar...
Panaszok egy...
A pécsi kamara...
Közjegyzői...
Magyar...
Államközhiteles...
Rendelések...

örökösödési eljárást bírói ellenőrzés és jóváhagyás nélkül megindítja, befejezi és a hagyatékot átadja, értékeket őriz, magánmegbízásokat teljesít. Tervezetünk a szervezeti kérdéseket megoldotta, a közszolgálati minőséget és viszonyt megállapította, szolgálati pragmatikai és igazgatási kérdéseket, ügyviteli szabályokat javasolt.

Karunk önzetlen, magasabb érdekeket figyelembe vevő tervezete meghallgatásra nem talált. Törekvéseinket megértették, de megvalósításuk elősegítése érdekében kevés történt. Kezdeményezésünk, melynél mindig a nemzeti és országos jogszolgáltatási érdekeket néztük, nem lett végrehajtva. Megbeszélések és tanácskozások voltak és vannak, de minden egyes megbeszélés szűkebbre szorítja az anyagot, leszállítja igényeinket és figyelembe nem veszi, hogy az idő múlik s még mindig hetvenéves törvény kereteiben nemesebb célokat is elérhető önzetlen törekvéssel szolgáljuk ki a jogkereső közönséget. Mindig kisebb mértékben. Mert a mi működési területünk csak oly értelemben határtalan, hogy napról-napra változnak határai, az új jogszabályok határozottan közjegyzői intézmény ellenesek, a mi hatáskörünket csorbítják, s nem egyszer közhitelű mivoltunkat kicsúfolják, megkisebbitik.

Váltóóvatolás nincsen. A hagyatéki ügyek száma csökken, mert az ingatlanvagyon részvénytársasági keretben bújik el, az ingóvagyon pedig anonim. Jogügyleteket községi jegyzők foglalnak írásba. Másolatokat nem hitelesíthetünk, mert az új jogszabályok ezeket el nem fogadják. Tényeket nem tanúsítunk; az árverési csarnok és a tőzsde tanúsít helyettünk. Mindezt statisztikáink bizonyítják, melyek az apadást számszerint, csalhatatlanul, igazolják. De érezzük intézményünk tekintélyének hanyatlását is, mely csökken, mert megbízhatóságunk intézményes biztosítékai lassanként megszűntetve lettek. Díjainkat 1926-ban állapították meg. Még ma is kettő pengő ötven fillérért kell meghatalmazást készítenünk, és 200 pengős havi fizetésű irodakisasszonyaink ötven filléres oldalankénti írásdíj mellett fizetésüket sem tudják megkeresni. 1940. szeptember havában díjainknak az élethez és a kereskedelmi árakhoz való viszonyítását kértük. Kérésünkre választ sem kaptunk. Ezzel szemben adóink emelkednek, közszolgáltatásaink növekednek.

Csüggedtek, a küzdelemben elfáradtak vagyunk. Ügyeinket, kéréseinket, panaszainkat nem veszik komolyan. Senki azokkal komolyan nem foglalkozik. Pedig a mi panaszunk keresztmetszete a nagy panasznak. Ha a közjegyzői intézmény elsorvad, nem csupán egy ezredéves intézmény pusztul el, hanem az az intézmény, mely az ország, a nemzet és a magyar jövő érdekében önzetlenül munkálkodott, a jogi színvonalat emelte, a jogbiztonságot fokozta, a perek megelőzését intézményesen biztosította és amely az igazságszolgáltatási és történelmi funkciók teljesítésének központja volt. Növelte a nemzeti szellemi vagyont, s megnyugtatta a kételkedőket, hogy a magyar jövő biztosított s önmagát arra a magas értékbeli színvonalra emelte, amelyen a magyar történelem igazán hivatott rögzítője lett.

Ezért panaszainkkal, kéréseinkkel és jogos igényeink előterjesztésével és azoknak teljesítésével az összes erre hivatott tényezőknek a legkomolyabban kell foglalkozniuk.

Új rendtartást és korszerű díjrendeletet sürgősen kérünk és jogosan igénylünk.

Az u. n. zsidóingatlanokra vonatkozó újabb jogszabályok.

Lapunk ez évi 3. számában megjelent szerény cikkemben ismertetett 1750/1942. M. E. sz. kormányrendelet megjelenése pillanatában nyilvánvaló volt, amit hamarosan illetékes nyilatkozatok is megerősítettek, hogy az egy készülő jogszabálynak — elég viharerejű — előszele.

Nincs helyem rá, pedig érdekes téma, hogy egymás mellé állítva e kormányrendeletet s az azt követő törvényt, elemezzem: mennyivel markolt az többet, mint amennyit emez szerint kellett volna s viszont mennyivel szélesebb körű ez amannál; még a kimerítő, kritikai megjegyzésekkel kísért, ismertetés sem fér el a lap korlátozott terjedelme által megszabott keretek közt, ami miatt csupán arra lehet szorítkoznom, hogy az új jogszabályok mellé írt széljegyzeteim közül az elkerülhetetlenül szükséges háttér felvázolásával, azokat, melyek praxisunkat leginkább érintik, közreadjam. —

A fennebb említett kormányrendeletet öt és fél hónapra követő jogszabály, az 1942. szeptember 6.-án kihirdetett s nyomban hatályba lépett 1942:XV. t.-c. — az u. n. zsidóingatlan-törvény —

1. §-ában mind a természetes, mind a jogi személyeket illetően — utóbbi vonatkozásban bírálható módon — meghatározza a nemzsidó és zsidó fogalmát, a természetes személyre nézve szabályként mondván ki: *e törvény alkalmazásában is e kérdésben az u. n. fajvédelmi törvény (1941:XV. t.-c.) 9. és 16. §-ai irányadók.*¹

A jövőre nézve a 2. §. az oly személy ingatlanszerzési képességét, ki ezek szerint zsidó, korlátozza, nevezetesen e §. — a magánjogi érvénytelenség szankciójával ható — *tilalmat statuál* oly irányban, hogy *zsidó, jogüggyellett s árverésen. mező- s erdőgazdasági ingatlant, kis- s nagy községben pedig semmiféle ingatlant nem szerezhethet.*

A királyi közjegyzőnek mező- s erdőgazdasági —, kis- s nagy községben fekvő bármiféle ingatlan elidegenítését tárgyazó jogüggyellett esetén *e tilalomra*, valamint *az elidegenítő személyét illetően általában továbbra is fennálló másik tilalomra*² különös gondot kell fordítania;

a felek ezekre minden esetre figyelmeztetendők;

ha a szerző, vagy a később tárgyalandó 5300/1942. M. E. számú rendeletben megjelölt ingatlanok körén kívül az elidegenítő fél zsidó s a figyelmeztetés után is megmaradnak üggyelkötési szándékuk mellett, az 1874:XXXV. t.-c. 59. §-ának 2. bek. értelmében ezek a körülmények a közokiratban megemlítendők;

ha a szerző fél nem zsidó — oly jogszabály, mely ezirányban általános rendelkezést tartalmazna, nem, vagy legalább is eddig nem lévén, —

¹ L. idevonatkozóan a Közlöny 1941. évi 10. számában „Az 1941:XV. t.-c. házasságjogi rendelkezései“ c. cikkemet.

² Az 1750/1942. M. E. sz. rendelet vonatkozó korlátozó rendelkezései u. i. általában továbbra is fennállanak, az 5300/1942. M. E. számú r. — e cikk során később ismertetendő — rendelkezései az 1750/1942. M. E. sz. rendelet 1. §. 1. és 3. bek.-ben foglalt tilalmat csak az ott megállapított esetekre függesztették fel.

tekintettel arra, hogy a törvény 20. §-a az 1939:IV. t.-c. 15. és 16. §-ait kifejezetten hatályon kívül helyezte s így a 43.300/1939. I. M. sz. rendeletnek ezen alapuló 1. §-a is hatályát veszítette,³ következésképp az ott előírt nyilatkozatot, („...ingatlanszerzési képességemet az 1939:IV. t.-c., az ú. n. zsidótörvény nem korlátozza“), mint már nem elég, immár nem alkalmazható, a később tárgyalandó, de csak 5 kataszteri hold vagy kisebb területű s ott megjelölt egyéb ingatlanokra vonatkozó 5300/1942. M. E. sz. r. 5. §-a analogiájára nézetem szerint⁴ — és ezt falusi ingatlan tekintetében kötött elidegenítő szerződés esetén ép most alkalmaztam is, — a szerző félnek ezt a nyilatkozatot kell tennie:

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy ingatlanszerzési képességemet az 1942:XV. t.-c. 2. §-a nem korlátozza.“

Ismét rámutatok, hogy ily ingatlanok elidegenítése esetén az *elidegenítő* félnek — amennyiben az nem zsidó s nagyon természetesen nem a később tárgyalandó 5300/1942. M. E. sz. r. szerint zsidó által elidegeníthető s ez alapon elidegenített ingatlanról van szó (amikor azonban e jogszabályra kell hivatkozni) — továbbra is meg kell tennie az 1750/1942. M. E. számú rendeletben előírt ama nyilatkozatot, miszerint.

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az 1941:XV. t.-c. 9. vagy 16. §-a értelmében nem vagyok zsidó“,

s természetesen továbbra is szükséges, ha szükséges,⁵ — esetleg ezzel összefoglalva — a 280.000/1941. F. M. számú rendelet 6. §-ában előírt ama nyilatkozat is, miszerint

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy magyar állampolgár vagyok“. —

A multa nézve: vagyis zsidónak már tulajdonában levő mező- s erdőgazdasági ingatlanok tekintetében a törvény 3. §-ának most már *imperativus* rendelkezése, hogy a zsidót

— kivételével az ipari üzemeknek stb. (3. bek.) — azoknak s bizonyos feltételek mellett az élő és holt felszerelésnek, kis- s nagy községekben a lakóházak (udvar, kert) kivételével minden ingatlanok átengedésére *kell* kötelezni;

kedvezményben részesül (4. bek.) az első világháborúban az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért meghatározott *magas kitüntetésben részesített zsidó*, kinek részére a megállapított mértékben meghagyandó — nyilván korlátlan tulajdoni joggal — mező- vagy erdőgazdasági ingatlan, kis- és nagyközségben házhelye, sőt az ilyen — záros határidő alatt

³ L. idevonatkozólag a Közlöny 1939. évi okt. számában „Az ú. n. zsidótörvénynek s az azzal kapcsolatos rendeletnek a közjegyzői gyakorlatot érintő magánjogi rendelkezései“ c. cikkemet.

⁴ Eszembe jut a svájci ptk. nevezetes rendelkezése (1. §. 2. bek.) ... nach der Regel entscheiden, die er als Gesetzgeber aufstellen würde.

⁵ L. Közl. 1941. évi okt. számában „Újabb ingatlanjogi szabályok“ c. cikkemet.

⁶ Az 1939:IV. t.-c. értelmében csak *lehetett* a zsidót átengedésre kötelezni.

előterjeszhető kérelmére — további ingatlanterület életfogytiglani haszonbérletét is kívánhatja. —

Ugyanezen §. 5. bekezdése — a 6. bek. ezirányban a visszacsatolt keleti, erdélyrészi-s délvideki területekre különleges rendelkezéseket téve —, itt már nem imperativ hatállyal s e vonatkozásban visszaszűkítve a zsidó fogalmi körét az 1939:IV. t.-c. földbirtokpolitikai rendelkezések alá eső személyekre s bizonyos feltételektől függően lehetővé teszi az ily személy által 1938. I. 1.—1939. V. 4. közti időben átruházott ingatlanok tekintetében az átengedésre kötelezést.

A 7. bek. szerint: ha az átengedésre kötelezés feltételei 1942. IX. 6.-án fennállottak vagy utóbb beállanak, *a későbbi tulajdonosváltozás az átengedésre kötelezésnek nem akadály, kivéve* — amikor tehát a tulajdonosváltozás megszünteti az átengedésre kötelezést — *ha*

1. a jogügylethez a *hatóság* földbirtokpolitikai szempontból *hozzájárul* vagy

2. az 1939:IV. t.-c. alapján *átengedésre még nem kötelezett személy* ingatlanát 1942. nov. 5-ig vagy a) *nemzsidó törvényes gyermekeire*, vagy b) bizonyos korlátozásokkal megengedve — *nemzsidó törvényes unokáira* vagy c) ugyancsak bizonyos korlátozásokkal megengedve — 1937. szeptember 6. előtt örökbefogadott *nemzsidó* oly *örökbefogadott gyermekére ruházza át*, kinek egy nagyszülője sem született izraelita.⁷

Amennyiben ezen esetek valamelyikében készül elidegenítő jogügylet, a szerződés szövegében ajánlatos kimerítően kitérni — a vonatkozó fennebbi jogszabályra utalással — *ama körülményekre, melyek + tulajdonosváltozás a fennebbiek szerint eliminálják az átengedésre kötelezést.*⁸

A jogi személyek ily ingatlanai tekintetében általában analog elvek alapján e §. 8. bek.-e, a külföldiek ily ingatlanai tekintetében pedig a 9. bek.-e tartalmaz rendelkezést. —

A törvény 9. §-a szerint *nincs helye átengedésre kötelezésnek*⁹ oly ingatlan tekintetében, melynek zsidó tulajdonosa az 1942. V. 22.-i előterjesztett kérelmére az igazságügyminisztertől nyert felmentése (1941:XV. t.-c. 9. §.) alapján nemzsidóval házasságot kötött, továbbá

nemzsidó nagyatyától vagy nemzsidó atyától *örökölt* (ajándék nem!) ingatlan tekintetében, ha az unoka, illetve gyermek az 1941:XV. t.-c. 9.

⁷ Kényes helyzet, ha a tulajdonos a származás igazolására nem rendelkezik az anyakönyvi kivonatokkal; házasságkötés esetén a 70.000/1941. I. M. sz. r. helyes rendelkezése (14. §.) szerint az anyakönyvi kivonattal nem igazolható adat az anyakönyvvezető előtt más közokirattal vagy magánokirattal is igazolható vagy valószínűsíthető; e csupán házasságkötési rendelkezés földbirtokpolitikai vonatkozásban nem lévén alkalmazható, viszont más fórum eddig erre nem létesített, a záros határidő pedig rövid, ezért az ily személy alighanem átruházza, ha átruházhatja (mert van kire) ingatlanát.

⁸ L. egyébként idevonatkozólag az e sorok írása után megjelent, alább tárgyalandó 535.000/1942. F. M. sz. rendeletet.

⁹ Ez nyilvánvalóan úgy értendő: e törvény alapján, mert fennmarad a más jogszabály (1936:XXVII. t.-c.) alapján fennálló lehetőség.

§. ut. bek. ben foglalt meghatározásnak (csak két nagyszülő született izraelita s ő maga kereszténynek született, vagy 7. életéve előtt keresztény felekezet tagja lett) megfelel és nem kötött zsidóval, vagy oly nemzsidóval házasságot, kinek csak egy nagyszülője is született izraelita. —

Utóöröklési (utóhagyományi) *joggal terhelt ingatlan* tekintetében (4. §. 3. bek.) nincs helye átengedésre kötelezésnek akkor, ha

1942. november 5.-ig a zsidó előörökös — haszonélvezeti jog fenntartásával vagy anélkül¹⁰ — „előörökös jogáról lemond olyan nemzsidó utóörökös javára“, kinek utóöröklési joga 1942. V. 22. bírói határozattal (jogerős? — átadóvégzés, öb.) megállapított, —

ily lemondás hiányában pedig akkor, ha az ily utóörökös az előörökös ellen 1943. I. 4.-ig oly irányú pert (?) indít, melyben a bíróságnak azt kell kimondania, hogy a zsidó előörökös, „tulajdonjogát haszonélvezeti jogának biztosítása mellett megszünteti“ s az utóöröklés beállt, —

kivéve, ha az előörökös, bár nem jogerősen, már átengedésre köteleztetett, vagy ha az utóörökös a telepítési törvény 48. §. 1. bek. 1., 6., 8. és 9. pontja alá esik. —

Ugyanezen §. 3. bek. szerint a földművelésügyi miniszter mentesíthet az átengedésre kötelezés alól akkor, ha az 1941. XV. t.-c. 9. §. ut. bek. sz. meghatározásnak (lásd fennebb) megfelelő személy — jó ismét ugyanaz az új kategória, — oly nemzsidóval kötött házasságot, kinek egy nagyszülője sem született izraelita. —

A mező- vagy erdőgazdasági ingatlan fogalmát e törvény alkalmazása szempontjából a 15. §. adja; ez a meghatározás lényegében egybeesik a korábbi — 8360/1939. M. E. 43.300/1939. I. M. — jogszabályokban adott definitióval;¹¹ az eddigi tapasztalatok alapján erősen kifogásolható a „belterület“ megjelölés, melynek fogalma határozott biztonsággal jogszabály alapján nem állapítható meg.

* * *

A törvény hatálybalépését hamarosan követte (1942. szept. 10.) az első — s eddig egyetlen¹² — végrehajtási rendelet, az 5300/1942. M. E. sz. r., mely azonban csakis a következő irányokban rendelkezik:

1. *A kis- és nagyközségben zsidó tulajdonban levő, mező- vagy erdőgazdasági ingatlanok nem tekinthető, beépített ingatlan s a hozzátartozó szükséges vagy szokásos udvar, kert elidegenítését — persze csak nemzsidóra történhető elidegenítését* (törv. 2. §.) — az 1750/1942. M. E. sz. zároló rendelet e vonatkozásban való feloldásával *lehetővé teszi*;

2. zsidó — a zsidó társtulajdonosok ily ingatlanait összeszámítva — az egy község határában *nem több, mint 5 kat. hold területű mezőgazdasági,*

¹⁰ Ebből következtethető, hogy szülő, nagyszülő a fennebb megbeszélt átruházás esetén (T. 3. §. 7. bek.) a gyermeke, unokára, átruházott ingatlan tekintetében fenttarthatja haszonélvezeti jogát.

¹¹ L. fennebb hivatkozott, lapunk 1939. októberi számában megjelölt cikkemet. —

¹² Mire ezt leirtam, már nem „egyetlen“, mert már megjelent az e cikk végén ismertetendő másik végrehajtási rendelet, (melyet bizonyára még igen sok fog követni): az 535.000/1942. F. M. sz. r.

erdőgazdasághoz nem tartozó *ingatlanát*, az ilyennel összefüggő építményeket, a *kis- és nagyközség belterületén fekvő beépítetlen ingatlanát, város belterületén fekvő, rendszeres mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanát* 1942. december 9.-ig

a r. 3. §-ában megjelölt személyeknek,

a r. 4. §-ában meghatározott külön járuléknak a Telepítési Alapba leendő befizetése mellett,

a r. 5—10. §-aiban meghatározott — elég körülményes — eljárás mellett *elidegenítheti*, —

ami egyfelől — a törvény ismertetett esetein kívül — további felszabadítás az 1750/1942. M. E. számú r. zároló rendelkezései alól, másfelől bizonyos tekintetben ellentétben állónak látszik a törvény vonatkozó rendelkezéseivel.¹³

A r. 5. §. szerint a szerződés két eredeti s „legalább“ (?) négy másolati példányban hiteles telekkönyvi szemlével,¹⁴ kat. birtokiv-másolattal felszerelve, az átruházó, de főleg a szerző és családja bő személyi, utóbbi vagyoni viszonyai feltüntetésével, utóbbi azon nyilatkozatával, mely szerint „büntetőjogi felelőssége tudatában kijelenti, hogy ingatlanszerzési képességét az 1942:XV. t.-c. 2. §-a nem korlátozza“, a tkvi jogosultak — esetleg feltételes — törlési nyilatkozatával, a köztartozásokról, vagy azok befizetéséről szóló adóhivatali bizonyítvánnyal, a külön járulék befizetéséről szóló postatakarékpénztári befizetési lappal, stb.

a községi elüljáróságnál (polgármesternél) nyújtandó be;

a teendői alatt amúgy is már roskadozó községi elüljáróság azután a bejelentett ügyletet közzhírré teszi, a véleményadásra kijelölt — új — szervnek kiadja, észrevételez, az iratokat a bejelentéstől számított 15 nap alatt a közig. biz. gazd. albizottsághoz átteszi és így tovább az eljárás, amely az elgondolás szerint lehet szép, de gyakorlatilag igen nehéz és körülményes s melynek szerencsés befejezése után következhetnek a szerző tulajdonjogának telekkönyvi bejegyzése;

megemlítjük még, hogy zsidó a tudomásulvételig ellenszolgáltatást kézhez nem vehet (12. §.), ami nézetem szerint a biztosítást — pl. Treuhandnál való letételt — nem akadályozza.

3. Zsidó, ha a tulajdonukba levő mezőgazdasági ingatlan bizonyos (11. §.) jelzálogjogokkal terhelt, 1942. XI. 9.-ig a földművelésügyi miniszternél kérheti ingatlana egy tagban vagy eldarabolva való eladhatása engedélyezését, a kérelem teljesítése esetén a miniszter az 1750/1942. M. E. sz. r. 1. §. 4. bek. alapján az illető ingatlant a zárolás alól mentesíti. —

Megemlítem továbbá e r. — szerintem helyes — ama rendelkezését, hogyha ily ingatlanok szerzője a háború folytán akadályozottnak tekintendő (2400/1942. M. E. sz. r. 1. §.) s az ország területén kívül vagy hadművelési területen van, — az ingatlanszerzésre, evégből bizonyos kölcsön felvételére, erre vonatkozó jelzálogjog bejegyzésének engedélyezésére, köve-

¹³ Nyilván ezért a honvédelmi törvényben nyert felhatalmazásra való hivatkozás.

¹⁴ Ilyet a tkvi rdtás (172. §.) nem ismer, de földbirtokpolitikai célra ilyen kiállítható (40.000/1937, I. M. sz. r. 23. §.)

telés átvállalására házastársának adván meghatalmazást, az a 1886:VII. t.-c. 23. §-a szerinti alakszerűség (közjegyzői okirat) nélkül is érvényes, ha azt a hivatalos lap ezévi 215. számában megjelent 52.764/eln. 15—1942. sz. honvédelmi miniszteri rendelet szerint katonai parancsnokság hitelesítette.—

Amint fennebb említettem, e sorokat megírván, megjelent a Bud. Közl. 216. számában az 535.000/1942. F. M. sz. r. a zsidó tulajdonában lévő mező- és erdőgazdasági ingatlannak nemzsidó törvényes gyermekeire stb. átruházása (l. fennebb) tárgyában, mely

ily átruházás esetén az ingatlant az 1750/1942. M. sz. r. zároló rendelkezése alól feloldja (1. §.), s mely szerint

ily átruházásnak az átengedésre kötelezést megszüntető hatálya csak akkor áll be, ha a tulajdonjog-bekebelezési kérvényt a tkvi hatóságnál ez évi november 5-ig beadják,¹⁵

a bekebelezés iránti kérvényben határozottan előadandó, hogy az átruházás a t. 3. §. 7. bek. értelmében történik s hogy az átruházó köteleztett-e már s mely ingatlana átengedésére,

e kérvényhez csatolandók az átengedésre kötelezés megszűnésének megállapításához szükséges eredeti okiratok,¹⁶ az átruházó összes ingatlanai tkvi szemléi¹⁷ s az eredeti átruházási szerződésen felül annak négy — egyszerű — másolata, magyar állampolgárság igazolása, 3 hónapnál nem régebb keletű erkölcsi bizonyítvány, — unokára való átruházás esetén további igazolások (l. részletesen 2. §.),

a tkvi hatóság, ha tkvi akadály miatt a kérelem el nem utasítandó, a kérvényt s mellékleteit széljegyzés után — tekintet nélkül a 280.000/941. F. M. sz. r. 6., 8., 9. §-aira (helybenlakás) s a 10.650/1939. M. E. sz. r. (határsáv, hadtestparancsnoki jóváhagyás) rendelkezéseire (3. §.) — 8 nap alatt felterjeszti a földművelésügyi miniszterhez (erdélyi főosztályhoz, délvidéki kirendeltséghez),

mely megállapítja vagy azt, hogy az ingatlanok tekintetében átengedésre kötelezésnek helye nincs, a tulajdonjog bekebelezése eszközölhető vagy határoz az átengedésre kötelezés tárgyában (4. §.);

végül az 5. §. unokára való átruházás esetén az esetleges megosztáshoz a földművelésügyi miniszter hozzájárulását írja elő, a 6. §. a már benyújtott ily bekebelezési kérvények utólagos kiegészítéséről, a 7. §. pedig az utóöröklési jogról való lemondás — (l. fennebb) s az ezzel összefüggő esetleges peres eljárásról rendelkezik.

Dr. vitéz Fekete László.

¹⁵ E rendelkezés a t. ellenére lényegében megszükiti a 60 nap záros határidőt s esetleg — ha pl. hosszabb gyámhatósági eljárás kell — lehetelenné teszi az átruházást.

¹⁶ A szerző származását igazoló anyakönyvi kivonatok.

¹⁷ Hiteles tkvi szemlék (40.000/1937, I. M. sz. r. 23. §.).

A közvégrendelet alakszerűségei élő jogunkban

különös tekintettel a m. kir. Kuria joggyakorlatára.

Irta: *haraszi Bernolák Imre.*

(V. folytatás.)

(Részlet a szerzőnek a budapesti kir. magy. Pázmány Péter tud. egyetem által, az 1940/41. tanévben, a magyar magánjogból kitűzött s a budapesti kir. Közjegyzői Kamara jutalmával díjazott pályanyertes munkájából.)

12. §. *Siketek, némák, siketnémák és vakok végrendelete.*

a)

„Oly siketnek, aki olvasni tud, az iratot magának kell olvasnia, és tudnak is, csak közvégrendeletet tehetnek.

Az ilyen örökhagyó végrendelezésének módját a Kt. 76. és 77. §-ai a következőkben részletesen szabályozzák:

„Oly siketnek, aki olvasni tud, az iratot a magának kell olvasnia, és egyszersmind kijelentenie, hogy azt olvasta és akaratával megegyezőnek találta. E nyilatkozat az okiratban az aláírás előtt megjegyzendő.

Ha a siket nem tud olvasni: a tanukon felül még egy a siket bizalmát bíró személy hivatik meg, akinek jelbeszédét a siket megérti. Ily bizalmi személyeknél nem képez kizáró akadályt, ha a felekkel a 72. §. e) pontja alatt említett viszonyok valamelyikében állanak.

A siketnek ezen jelbeszédben való jártasságáról a közjegyző magának meggyőződést szerezni tartozik, oly kísérletek által, melyek nem a fennforgó ügy tárgyaira vonatkoznak s hogy ez megtörtént, az a jegyzőkönyvben felemlítendő.“

77. §. „Ha valamely fél néma, vagy siketnéma: a 76. §. szabályai szerint a jelbeszédben jártas bizalmi személy mindig meghivandó.

Ha a fél irni-olvasni tud, az iratot magának kell olvasnia, s egyszersmind bizonyítania, hogy azt olvasta és akaratával megegyezőnek találta. Ha irni-olvasni nem tud: a jelbeszédben jártas két bizalmi személy hivandó meg.“

A vakok végrendelezését a törvény nem korlátozza és külön nem szabályozza.

A közjegyzői törvény novellája (1886:VII. t.-c.) 21. §-a a Kt. 54. §-a helyére ebben a vonatkozásban azt a rendelkezést léptette, hogy a vakok, siketnémák, olvasni nem tudó siketek, vagy irni nem tudó némák által kiállított minden okiratnál, amennyiben a jogügylet megkötésénél személyesen járnak el, okirat által való bizonyítás csak közjegyzői okirattal történhetik.

b)

A Mt. 1845. és 1846. §-ai az élő jogtól eltérően szabályozzák a siketek, némák és siketnémák végrendelezésének módját, az 1832. §. pedig kimondja, hogy a vak írásbeli magánvégrendeletet nem tehet: tehát vagy szóbeli magánvégrendelet, vagy közvégrendelet alkotására van utalva.

Az élő jog a Mt. rendelkezéseit, mint amelyek a törvényes rendelke-

zésektől részben lényegesen eltérnek és részben azokkal ellenkeznek, nem alkalmazza.

A siketekre, némákra és siketnémákra vonatkozó rendelkezések szövege a következő:

1845. §. „A végrendelező azt a kijelentését, hogy a hiteles személy által készített okirat az ő végakarát tartalmazza, úgy is megteheti, hogy kijelentését a hiteles személy és a tanuk előtt leírja és ezt az írást a hiteles személy felolvassa.

Kijelentését a végrendelező magára az okira, vagy külön lapra írhatja. A külön lapot az okirathoz kell csatolni.“

1846. §. „Ha a végrendelező nem hall, kell, hogy az okiratot el tudja olvasni. A hiteles személy e körülményekről győződjék meg.

Ily esetben az okiratot azonfelül, hogy felolvassák, elolvasás végett át kell adni a végrendelezőnek.

A hiteles személy az okiratban tanúsítsa, hogy e rendelkezéseket megtartotta.“

E rendelkezések az élő jogtól főként abban térnek el, hogy a Mt. nem engedi meg — szemben a közjegyzői törvény mai rendelkezéseivel — a jelbeszéd alkalmazását. A Ptk. indokolása szerint az ilyen megbízhatatlan alapú végrendelezésre a siketnéma-képzés mai állásában nincs is gyakorlati szükség; ki nem képzett siketnéma, — mondja az indokolás, — amúgyis többnyire gyöngélméjü.“ (1.)

Ez a rendelkezés, ha törvényerőre emelkednék, az írni nem tudó siketet, az olvasni nem tudó némát és siketnémát megfosztaná a végrendelezés lehetőségétől, ami eddigi jogi felfogásunkkal szöges ellentétben áll.

c)

A joggyakorlat megerősítette a törvénynek azt a rendelkezését, hogy a némák és siketnémák végrendelete kizárólag közvégrendeleti alakhoz van kötve és pedig még akkor is, ha írni-olvasni tudnak. (2.)

A törvénynek határozott rendelkezése mellett tehát az ilyen személyek még kizárólag házasársuk vagy ivadékuk javára szóló holograf magánvégrendeletet sem tehetnek, holott némaságuk ezt nem akadályozná. Ebben az irányban kívánatosnak látszik az élő jog módosítása.

Attól, hogy valaki megszokott környezetével azt meg tudja értetni, hogy éhezik, vagy fázik, a rendes eszmecserének jelekkel való közvetítése még távol áll. Ha ehhez még az is hozzájárul, hogy a siketnéma teljesen elhanyagolt értelmiségű egyén, ki nyilván fogalmával sem bír a pénz és vagyon jelentésének s így az 1877:XX. t.-c. 28. §-ának az értelmiség bizonyos fokát feltételező b) pontja alá nem sorozható, hanem annak a) pontja alá esik, végrendeletet nem tehet.

Szintén nem tehet végrendeletet a süket örökhagyó, ha nem tud írni és olvasni és jelbeszédet sem ért. Kimondja ugyanis a Kt. 76. §-ának 2. bekezdése, hogy „ha a süket nem tud olvasni: a tanukon felül még egy a siket bizalmát bíró személy hivatik meg, akinek jelbeszédét a süket megérti...“ Ha tehát ilyen jelbeszédet a süket nem ért, közvégrendeletet sem tehet.

Óvatosnak kell azonban lennünk, amikor valaki siketségét tekintetbe vesszük, hogy meg ne fosszuk őt végrendelezési jogától, ha azt gyako-

rolni képes. Kimondja ugyanis — s ekkor teljesen a favor testamenti szellemében jár el — a kir. Kúria, hogy az 1874:XXXV. t.-c. 75. és 76. §-ának azokat a rendelkezéseit, amelyek a közjegyzői okirat felvételénél a fél süketsége esetén követendő eljárást az általános szabályoktól eltérően szabályozzák, a törvény helyes értelme szerint csak abban az esetben kell alkalmazni, ha a fél teljesen, vagyis olyan mértékben süket, hogy az előszóval tett közlést egyáltalán nem hallja, vagy megérteni nem képes úgy, hogy vele csak írás útján, vagy jelbeszédvel lehet magát másnak megértetni. Ez következik a törvény 76. §-ának 2. bekezdésében foglalt abból a rendelkezéséből, hogy ha a süket nem tud olvasni, a tanukon felül még egy, a süket fél bizalmát bíró személyt kell meghívni, akinek jelbeszédét a süket megérti. Abban az esetben tehát, ha a fél hallóképessége az átlagosnál gyengébb ugyan, a megfelelő erős hangon tett szóbeli közlést azonban a fél meghallja és meg is érti, az 1874:XXXV. t.-c. 75. és 76. §-ának különös rendelkezéseit nem kell alkalmazni, mert a hallóképességnek ilyen, a szóbeli közlések megértését ki nem záró kisebbmértvű fogyatékosága az emített törvényszakaszok értelmében vett süketségnek nem tekinthető. (3.)

Érdemesnek tartjuk itt megjegyezni, hogy igen régen felismert alapokon nyugszik ez a határozat.

Már Justinianus Institutioi is a végrendelezőképesség hiányairól szólva, ekként rendelkeznek:

„Item surdus et mutus non semper testamentum facere possunt. Utique autem de eo surdo loquimur, qui omnino non exaudit, non qui tarde exaudit. Nam et mutus is intelligitur, qui eloqui nihil potest: non qui tarde loquitur.“ (4.)

„A néma és siket ember nem tehet minden esetben végrendeletet. Itt azonban csak olyan siketről beszélünk, aki egyáltalán nem hall semmit, nem pedig a nagyothallóról, aminthogy némának is csak az tekinthető, ki teljesen képtelen beszélni, nem az, aki csak akadozva beszél.“ (5.)

Jegyzetek a 12. §-hoz: 1. IV. köt. 3. cím, I. fej. II. 6., 2. 257. E. H. indokolása. 1933/1899., 3. 3543/1935. J. H. Dt. III. 722., 4. Inst. II. XII. 3., 5. Inst. II. XII. 3. Justinianus Institutioi, ford: ifj. Mészöly Gedeon. 73. lap.

13. §. Nyílt írásbeli magánvégrendelet közokirati minőséggel való felruházása.

a)

Jogrendszerünk szerint a kir. közjegyzőnél úgy zárt, mint nyílt végrendelet letéhető.

Míg azonban a közjegyzőnél a Vt. 22. és 23. s a Kt. 106. §-ai értelmében letett zárt végrendelet letétel után is magánvégrendelet marad, ami az alaki kellékek tekintetében csak annyiban tér el a közjegyzőnél le nem tett magánvégrendelettől, hogy a Vt. 23. §-a szerint, ha holograf végrendeletéről van szó, tanuk alkalmazására nincs szükség, allograf végrendeletnél pedig két tanú közreműködése elegendő, — addig a nyílt végrendelet a közjegyzőnek való átadással közokirati minőséget nyerhet, ha nem megőrzés, hanem közokirati erőre emelés céljából adták át a közjegyzőnek. Alaki kellékei tekintetében ebben az esetben nem a Vt. hanem a Kt. rendelkezései alá esik és azok szerint bírálandó el.

A Kt. 83. §-a tehát e kérdést a következően szabályozza:

Ha nyílt írásbeli végrendelet készen nyújtatik át a közjegyzőnek avégett, hogy az közokirat minőségével ruháztassék fel, a közjegyzői okiratokra nézve előszabott kellékeken felül a következők tartandók meg:

a) a végrendelet csak olyan féltől fogadtatik el, aki az okirat nyelvén írni, olvasni tud s az okiratot sajátkezüleg aláírta, — miről a közjegyzőnek meg kell győződnie;

b) a fél a végrendeletet személyesen köteles átadni, két tanu, vagy egy másik közjegyző jelenlétében s azon világos kijelentéssel, hogy az, az ő végakarátát foglalja magában;

c) az egész ügymenetről jegyzőkönyv vétetik fel, melyhez az átadott végrendelet mellékelendő, annak megjegyzése mellett, hogy a jelen szakasz határozatai teljesítették. A zárt végrendeletről a letéteményekre vonatkozó szabályok intézkednek. (1.)

b)

A Mt. 1850. §-a az ily végrendeletet jegyzőkönyvi közvégrendeletnek nevezi s az arra vonatkozó jogszabályokat a következőkben foglalja össze:

Jegyzőkönyvi közvégrendelet tétele esetében a végrendelkező nyílt iratot ad át a hiteles személynek azzal a szóbeli kijelentéssel, hogy az irat az ő végakarátát tartalmazza. A hiteles személy erről jegyzőkönyvet készít vagy készített, amelyhez az átadott iratot hozzácsolja, a jegyzőkönyvet a végrendelkező előtt felolvassa, vagy felolvastatja s a végrendelkező a jegyzőkönyvét aláírja.

A tanuk jelenléte ennél az ügymenetről is épp úgy szükséges, mint rendes közvégrendelet tételénél. A jegyzőkönyvhöz csatolt végrendeleti iratot azonban a tanuk előtt nem kell felolvasni.

Jegyzőkönyvi közvégrendelet tételéhez kell, hogy a végrendelkező az átadott iratot el tudja olvasni, annak nyelvét értse és hogy az aláírásával is el legyen látva. A hiteles személy e körülményekről győződjék meg és ezt a jegyzőkönyvben tanusítsa.

Egyebekben a jegyzőkönyvre megfelelően ugyanazok a szabályok irányadók, mint a rendes közvégrendeletre.

(Folytatást és befejezést a jövő számban hozzuk.)

A szegedi kamara közgyűlése.

A szegedi kamara 1942. évben már egyizben, január 25-én tartott közgyűlést. Ez a közgyűlés azonban még az 1941. évi rendes közgyűlés volt, amelyet a rendes időpontról szeptember 8-ról azért halasztottak el, hogy azon a visszacsatolt Délvidékre kinevezett közjegyzők is részt vehessenek. Most szeptember 8. napján viszont az 1942. évi rendes közgyűlést tartották meg. A közgyűlésen jelen voltak: Tarján Béla dr. kamarai elnök, szegedi, Balassa Pál dr. óbecsei, Baranyi Antal dr. gyulai, Batta Péter dr. palánkai, vitéz Bernáth Jenő dr. szabadkai, Bottlik Dezső dr. zsablyai, Demkó Belánszky Pál dr. makói, vitéz Endrey Antal dr. hódmezővásárhelyi, Ferenzi Antal dr. zentai, Földes Béla dr. hódmezővásárhelyi, Gálffy Ferenc dr. kamarai titkár, szegedi, Hofmann János dr. zombori, Janka Sándor dr.

orosházi, Keller Lőrinc dr. kulai, Király Károly dr. zentai, Léh Tibor dr. újvidéki, Major József dr. topolyai, Mamusich József szabadkai, Magyary-Kossa Zoltán dr. újvidéki, Mikó Kálmán dr. szentesi, Nagy Béla dr. makói, Paczolay Károly dr. orosházi, Pummer Sándor dr. topolyai, Rausch Alfréd dr. hódcsági, vitéz Sebestyén Kálmán dr. békéscsabai, Schick Károly dr. kulai, Schmidt Konrád dr. apatini, Svastits Benő dr. battonyai, ifj. Schreiber Miklós békéscsabai, Széchényi István dr. szegedi, Tóth József dr. zombori, Wagner Károly dr. újvidéki és Veréb Gyula dr. szabadkai kir. közjegyzők.

Tarján Béla dr. kamarai elnök a közgyűlés megnyitása után kegyeletes szavakkal emlékezett néhai nagybányai vitéz Horthy István Magyarország kormányzóhelyettesének nemrég bekövetkezett hősi haláláról és kifejezésre juttatta a szegedi kir. közjegyzői kamarának e közgyűlés alkalmából érzett mély fájdalmát és a Kormányzói család iránti hódolatteljes bensőséges részvétét.

Megállapítja ezután az elnök, hogy a kamara vezetősége mindenkor igyekezett a törvény által reá rótt köteleességeket hiven teljesíteni, de úgy érzi, hogy csak akkor áll hivatásának magaslatán, ha a törvényt szabta kereteken túlmenően még más feladatoknak elvégzését is tevékenységének körébe vonja. Ezek között különösen szükségét érzi, hogy a közjegyzői gyakorlati élet által időnként felvetett különböző kérdésekben elvi állást foglaljon, ezt leszegezze és szükséghez képest hatóságoknak és tájékozás-kép a kartársaknak is tudomására hozza. Hivatkozott majd az elnök arra, hogy a kamarák a közjegyzői karnak autonóm szervei, viszont a kamarák főszerve a közgyűlés, amely a tagok összességének alapvető jogait gyakorolja részben közvetlenül, részben pedig a közgyűlés által választott választmány útján. Kívánatosnak tartja ezért az elnök, hogy a kamarai tagok, hacsak valami elháríthatatlan akadály őket ebben nem gátolja, a közgyűléseken résztvegyenek s ne viseltessenek közönnyel saját ügyeikkel szemben.

Az elnöki megnyitó befejező részét a következőkben adjuk: „Nem hagyhatom a mai alkalommal megemlékezés nélkül, hogy a magyar nemzet ezidőszerint válságos időket él és a világháborúban való részvételével élet-halál harcot vív, mely harcnak kimenetelétől függ a magyar nemzet fennmaradása és a magyar társadalom konstruktív rétegeinek léte vagy nem léte. Ez a harc minden magyarra súlyos köteleességeket ró, amelyeknek teljesítéséből a közjegyzői karnak tagjai is kiveszik részüket, kik azzal, hogy személyes katonai szolgálatot teljesítenek, kik azzal, hogy a bevonult kartársaik segítségére vannak hivatali teendőik ellátásában és mindannyian azzal, hogy anyagi áldozatokkal társadalmi úton támogatják az itthonmaradtaknál összehasonlíthatatlanul nagyobb áldozatokat hozó frontharcos honvédeinket, mint ahogy azt egyebek között a közelmúlt napokban lezajlott téliruha akcióban való részvételünkkel tettük, — és támogatjuk a bevonult polgártársainknak arra rászoruló családtagjait. Hiszem, hogy mindannyiunk érzésének adok kifejezést annak hangoztatásával, hogy a vázolt áldozatok vállalásánál el kell mennünk teljesítőképességünk határáig és hogy legelemibb kötelességünknek tudjuk, hogy az áldozatokat jó szívvel és a legmélyebb hazafias érzéssel hozzuk meg.“

A kamara évi jelentését Gálffy Ferenc dr. titkár terjesztette ezután elő. A jelentés mindenekelőtt szintén kegyelettelen szavakkal emlékezik meg Horthy István kormányzóhelyettes hősi haláláról a következőkben:

„vitéz Horthy István egész életével példát adott minden jó magyarnak. Mig élt, nemzetéért élt, annak javát szolgálta és nemzetéért halt meg. Megmutatta, hogy még élete árán is ott kellett lennie, ki kellett tartania a tettek mezején, ahol Európa s ezzel együtt a magyarság sorsa is eldőlt és az ő mindnyájunknak drága életével pecsételte meg rendíthetetlen kötelességtudását, dokumentálva azt, hogy a vérzivataros tettek mezején szép és dicső dolog meghalni a hazáért. Amidőn Horthy István a magyarság többi nagyjainak Pantheonjába belépett, a mi legmélyebb érzéseink szólnak az országos gyász keretében. Hódolattal és fájdalmas együttérzéssel tekintünk fel a kormányzói családra, gyászukból, fájdalmukból mi is részt kérünk, igaz kegyelettel s a korán elköltözött nagy magyar férfiúnak kijáró őszinte megbecsüléssel, el nem múló hálás kegyelettel, áldozunk e közgyűlésünkön az ő emlékének.“

A következőkben a jelentés a második világháborúval kapcsolatosan a magyar honvédség dicsőséges szerepét méltatja az alábbiakban: „A vérzivatarok mezején keményen harcol a honvéd Hazájáért, fajtájáért, egy jobb jövőért, nagy szövetségeseinek: a német és olasz haderő oldalán. Hálás érzéssel hajtjuk meg az elismerés zászlaját szövetségeseink helytállásán az egész civilizációért vállalt nagy küzdelmei láttán, nemkülönben honvédségünk kitűnő vezetése, szelleme és gigászi harcainak dicsőséges volta előtt. Most, amikor katonáink érettünk, miattunk is vivják az orosz fergetegben heroikus küzdelmeiket, mi itthonlevők részéről a legkevesebb az, hogy minden idők eme legnagyobb háborújának idején a mi testületünk is, jó magyarokhoz illően kifejezést adjon honfiúi érzelmeinek, hogy ekként megemlékezve eme összegyülekezésünk alkalmával hadakozó véreinkről, a mi drága hőseinkről, kérjük Istent segítse diadalra honvédeink és szövetségeseink fegyvereit, hogy haderőink győzelme után, a világháború befejezése után egy igazán békés korszak, egy jobb jövő következzen, a Hazáért hősi halált halt véreink példája pedig fennen ragyogjon minden következő történelmi idők horizontján az utódok előtt és dicső emlékük legyen áldott.“

Az igazságügyminisztérium politikai államtitkári állásában történt változást felemlítve, a nemzetvédelmi miniszterre történt kinevezése miatt távozó Antal István dr. kimagasló érdemeit méltatja a jelentés teljes bizalmat előlegezve az utód, Bonczos Miklós dr. államtitkári működésével szemben. A kamara — a jelentés szerint — legutóbb az örökösödési bizonyítvány kiadása iránt való eljárással kapcsolatos kérdésekben és a törvényes, vagy törvénytelen származás bírói megállapításának és a törvényesítés egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában intézett felterjesztéseket az igazságügyminiszterhez. — A közjegyzői rendtartás módosítása s a közjegyzői díjtételek felemelése tárgyában a közjegyzői intézmények részéről tett felterjesztések ezideig való eredménytelenségét sajnálattal említi fel a jelentés.

A kamara területén működő közjegyzők személyi viszonyai tekintetében a kinevezésekről, kiténtetésekről majd arról emlékezik meg a jelentés, hogy a kamarához tartozó 44. kir. közjegyzői állás be van töltve, hogy a kamara területén hat helyettes és két jelölt működik, hogy a kamarához mindössze egy közjegyző ellen érkezett egy panasz s egyébként ügydarab összesen 368.

Az ügyforgalmi kimutatások összesített adatait a jelentés az alábbiakban adja:

Bevezetések:	
1. Ügykönyvbe	10.175
2. Óvások könyvébe	645
3. Kjó lajstromba	12.559
4. Bírói megbízások könyvébe	150
5. Másolat és keresk. kivon. hitel. sorkvébe	9.205
6. Fordítások könyvébe	4.509
7. Magánbeadványok könyvébe	1.922

Mindösszesen: 39.166

Az adatokhoz a jelentés nem kívánt megjegyzéseket fűzni, mert a kamara területe a Délvidék visszacsatolásával lényegesen változott s így összehasonlítási alap még nincs. Kifejezésre kívánja mégis juttatni a jelentés a közjegyzői működési körnek mindinkább csupán a hagyatéki ügyek elintézésére való zsugorodását s ezzel kapcsolatban azt, hogy az okirat szerkesztés nagyarányú visszaesése a közokirati kényszernek mielőbb s minél szélesebb mérvű kiterjesztését tökéletesen indokoltá tenné. A gondosan megszerkesztett jelentésnek a befejező része itt következik: „Hálát adunk az Egek Urának, hogy a most letűnt kamarai évben is velünk volt s Hozzá fohászunk, terjessze ki a köz érdekében az ezutáni években is kifejtendő munkásságunkra segédelmét s hallgassa meg minden magyaroknak ama imáját, hogy a fegyverek zajának a mi győzelmünk utáni mielőbbi elcsitultával egész teljében keljen fel a magyar Igazság napja, hogy ebben az országban a keresztény erkölcsök alapján minden törvénytisztelő, a szentistváni alkotmány tanításait hazafiúi szeretettel befogadó magyar honpolgár megtalálja becsületes munkája után kiérdemelt jobb megéltetését, hogy a hosszas háborús évek után jöjjön a békés építő munka s mihamarább boldog legyen a magyar.“

A jelentést a közgyűlés Paczolay Károly dr., Nagy Béla dr., vitéz Sebestyén Kálmán dr. és Földes Béla dr. felszólalása után, amelyek java részben adózási sérelmeket érintettek, egyhangúlag elfogadta. Az ezután előterjesztett zárószámadás szerint a kamara bevétele volt 7.921.85 P. Kiadás volt 4.594.60 P. Pénztári maradvány tehát 3.327.25 P. A zárószámadást és a költségvetést a közgyűlés szintén egyhangúlag fogadta el. A közgyűlés végén a választásokat a következő eredménnyel ejtették meg: elnök: *Tarján Béla dr.*, választmányi rendes tagok: *Baranyi Antal dr., Gálffy Ferenc dr., Nagy Béla dr., Szőke Jenő dr.*, póttagok: *Ikrich Arnold dr., Széchenyi István dr.* Számvizsgálók: vitéz *Haviár Gyula dr., Paczolay Károly dr., Magyary-Kossa Zoltán dr.*, kamarai titkár: *Gálffy Ferenc dr.*

Közlemények.

Anyagtorlódás miatt kénytelen volt a szerkesztőség a közlönynek ebből a számából némely közleményeket s különösen némely állandó rovat közleményeit a jövő számra hagyni.

Kitüntetések. Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére *Szmrecsányi* Pál dr. kassai kir. közjegyzőnek közhasznú érdemes tevékenysége elismerésül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta. *Szmrecsányi*t még 1916-ban nevezték ki Kassára kir. közjegyzővé. Az impérium változása után a csehszlovák kormány *Kisszebenbe* helyezte át. Az áthelyezést nem fogadta el s Kassán ügyvédi gyakorlatot kezdett. Mint ügyvéd működött Kassának a magyar szent koronához való visszacsatolásáig. A felvidéki közjegyzői állások rendszeresítése után újra Kassára nevezték ki közjegyzővé. Rendes tagja a kassai kamara választmányának és az országos egyet központi bizottságának. Kitüntetése a közjegyzői karban, amelynek egyik igen rokonszenves és érdemes tagja, osztatlan örömet keltett. —

Magyarország kormányzója *Demény* Gyula dr. verebélyi kir. közjegyzőnek, néhai *Gyapai* Ede dr. volt ipolysági kir. közjegyzőnek, *Gertig* László dr. kecskeméti kir. közjegyzőhelyettesnek, *Hoffmann* János dr. zombori kir. közjegyzőnek, *Szentiványi* Géza dr. gödöllői kir. közjegyzőnek, *Willmann* Mátyás dr. hódásági kir. közjegyzőnek a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta.

Halálozás *Radetzky* Károly dr. erdői kir. közjegyző szeptember hó 13-án elhalálozott, Erdély visszacsatolásával a múlt év május havában az ügyvédi karból nevezték ki közjegyzővé. A kolozsvári kir. közjegyzői kamara az állás betöltéséig a megüresedett állásra gondnokká *Grenczer* Imre dr. szatmárnémeti helyettest rendelte ki.

A budapesti kamara választmányi ülése. — A budapesti kir. közjegyzői kamara szeptember 15. napján *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag elnökle alatt választmányi ülést tartott. Az ülés megnyitása után az elnök bensőséges szavakkal emlékezett meg arról a súlyos csapásról, amely a kormányzói családot s az egész magyar nemzetet a nagy reményekre méltán jogosító kormányzóhelyettes *Horthy* István hősi halálával érte. Jelentette az elnök, hogy a temetésen a közjegyzői kart azok a közjegyzők képviselték, akik az országgyűlés felsőházának tagjai, így a bejelentő elnökön kívül *Angyal* Béla dr. pécsi, *Endrey* Antal dr. hódmezővásárhelyi, *Hanny* Tódor dr. győri, vitéz *Somogyi* Béla dr. budapesti kir. közjegyzők. *Lázár* elnök bejelentette még a választmányi ülésnek, hogy az országos gyász eset alkalmából a kamara nevében a kormányzói kabinetirodához és a gyászoló családhoz részvétlét intézték. Az elnök indítványára a választmányi ülés elhatározta, hogy a hősi halált halt kormányzóhelyettes emlékét az ülés jegyzőkönyvében is megörökíti. — Kegyeletes szavakkal parentálta el ezután az elnök a magyar jogászság két előkelő halottját, *Pap* József dr. ügyvéd, felsőházi tagot, aki a budapesti ügyvédi kamarának és az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetnek hosszú éveken át igen érdemes elnöke volt, továbbá *Mikó* Ferenc dr. államtitkárt,

aki legutóbb az igazságügyminisztérium elnöki osztályának volt kiváló, általános megbecsülésnek örvendő vezetője. Mindketten őszinte, igaz barátjai voltak a közjegyzői karnak, amelynek tagjaival szoros kapcsolatot tartottak fenn. Közölte az elnök, hogy *Pap* József dr. temetésén a kamara s egyben a felsőház képviselőjében is ő jelent meg, a kamara képviselőjében még *Bares* Ernő dr. kir. közjegyző. Ugyancsak az elnök, továbbá *Fekete* László dr. kir. közjegyző képviselték *Mikó* Ferenc temetésén a kamarát. Megemlékezett végül az elnök *Mike* Lajos dr. esztergomi kir. közjegyző elhalálzásáról is annak közlésével, hogy a temetésen a kamarát *Szilléry* Péter dr. kir. közjegyző képviselte s ő mondott búcsúbeszédet. A választmányi ülés a továbbiakban folyó ügyekkel foglalkozott.

Ért. kezlet a közjegyzői rendtartás novellája tárgyában. A közjegyzői rendtartás novella tervezete tárgyában az igazságügyminisztériumban újabb értekezlet volt. A tervezetre vonatkozólag további tárgyalások vannak folyamatban.

Lemondás a közjegyzői állásról. *Nozdroviczky* Ferenc dr. gyönki kir. közjegyző állásáról lemondott. Az ekként megüresedett állásra a pécsi kir. közjegyzői kamara az igazságügyminiszter 35.315/1942. I. M. számú rendelete alapján pályázatot hirdetett.

Tolmácsi kinevezés. Az igazságügyminiszter *Hágel* Dezső közjegyzőjelöltet a felsővisói kir. járásbírósg mellé német és román nyelvre állandó tolmáccsá nevezte ki.

Közjegyzőhelyettes a hadi jelentésben. A Magyar Távirati Iroda katonai körökből nyert értesülés alapján szept. 17-én kiegészítő hadi jelentést közölt, mely szerint az orosz fronton augusztus derekán lezajlott heves ellenséges támadások elhárítása során különösen kitüntette magát egy gépvontatású tüzérsztyály, amely „merész és öntevékeny közbelépésével számos vészes helyzetet fordított meg saját erőink javára, más alkalommal pedig ellenséges gyalogságot kerített be s ejtett foglyul. Különösen példás vitézséggel harcoltak az osztályparancsnokon kívül (a jelentésben felsoroltak között) *Körössy* János főhadnagy“, aki különben polgári foglalkozásában budapesti kir. közjegyzőhelyettes, kiváló tehetségű, kitűnő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező igen értékes fia *Körössy* Bertalan dr. budapesti kir. közjegyzőnek. Igaz sajnálattal értesültünk különben arról, hogy *Körössy* János dr. az említett harcokban meg is sebesült, a harctérről Budapestre a Gömbös Gyula-úti katonai kórházba szállították, ahol gondos kezelés következtében a biztos gyógyulás útján van.

Választávirat a budapesti kamara részvétlétáviratára Más helyen közöltük, hogy *Horthy* István kormányzóhelyettes hősi halála alkalmából a budapesti közjegyzői kamara a kormányzó kabinetirodájához részvétlétáviratot intézett. Erre *Lázár* Ferenc dr. kamarai elnökhöz a következő válasz érkezett: „A Kormányzó úr Ófőméltósága a Fia hősi halála alkalmából Méltóságod által a budapesti kir. közjegyzői kamara nevében táviratilag kifejezett részvétért őszinte köszönetét nyilvánítja. Uray s. k.“

A magyar-német jogászi együttműködés bizottsága. *Radocsay* László dr. igazságügyminiszter az alábbi levelet intézte *Lázár* Ferenc dr. felsőházi taghoz, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökéhez: „Tisztelt

Barátom! A magyar kormány és a német birodalmi kormány között diplomáciai jegyzékváltás útján megállapodás jött létre, melynek értelmében a „Akademie für deutsches Recht“ Berlinben és a magyar-német jogászi együttműködés magyar bizottsága Budapesten munkaközösséget fognak megszervezni a jogtudomány egyes ágainak kölcsönös ápolása és elmélyítése, valamint a jogfejlődés és a jog összehasonlítás tanulmányozása végett. A munkaközösség a két kormány támogatását élvezi. — A tervezési megbeszélések alkalmából történt megállapodásoknak megfelelően a magyar bizottság tagjait az igazságügyminiszter, a német bizottság tagjait pedig az Akademie für deutsches Recht elnöke állítja össze. A munkaközösség évenként felváltva Magyarországon és Németországon ülést tart, amely üléseknek tárgysorozatát a magyar és a német bizottság vezetősége közös megegyezéssel állapítja meg. — Minthogy ekként a magyar bizottság összeállításának feladata reám hárul, tisztelettel arra kérék, hogy a magyar bizottság tagságát elfogadni és közreműködéssel a kitűzött célok megvalósításában hathatósan támogatni méltóztassál. — Tájékoztatásul mellékelem a magyar bizottság tisztikarának és tagjainak névsorát, valamint a német bizottság tisztikarának és tagjainak névsorát is. Szíves válaszdrol mielőbb értesítést kérek. Igaz nagyrabecsüléssel és meleg üdvözlettel Radocsay László s. k. Lázár Ferenc dr. a felkérésnek készséggel tett eleget s a bizottsági tagság elvállalásáról értesítette az igazságügyminisztert.

Gyűjtés a Magyar Vöröskereszt javára. Radocsay László dr. igazságügyminiszter 32.256/1942. I. M. E. szám alatt a következő leiratot intézte a budapesti kir. közjegyzői kamarához: „A Magyar Vöröskereszt a honvédséggel kapcsolatos fokozott feladatainak megvalósítása céljából 1942. október hó 3. és 4. napjain országos gyűjtést rendez. A Magyar Vöröskereszt megsegítése különösen ma fontos hazafias célt szolgál, ezért az országos gyűjtést az igazságügyi hatóságok és intézetek útján is támogatni kívánom. Felkérem tehát a kamarát, szíveskedjék tagjai között a fenti célra önkéntes adakozást indítani. Az adományok a 10.275. számú postatakarékpénztári csekk számlára fizethetők be.“ A kamara, bár tudatában van annak, hogy tagjai minden hazafias, társadalmi és szociális cél támogatásában példát adóan járnak elől, a jelenleg különösen nagyfontosságú hazafias szolgálatokat teljesítő Vöröskereszt céljaira való adakozást nyomatékosan ajánlja tagjai figyelmébe.

Panaszok egyes székelyföldi közjegyzők ellen. A Marosvásárhelyen megjelenő „Székely Szó“ című napilap aug. 30-iki számában „Szabad-e a leltári értéket önkényesen felemelni a közjegyzőnek“ című cikk több hasábon különböző hangulatos alcímekkel s külön fetti betűkkel szedett bekezdésekkel tarkítva közli, hogy a székelyföldi közjegyzők egy része hagyatéki ügyekben a tárgyaláson önkényesen felemeli a leltári értéket s ezután a felemelt érték után számítja a tárgyalási díjakat, sőt azt az elég súlyos vádat is emeli a cikk, hogy az egyik közjegyző a leltári érték felemelése után százalékot ad alkalmazottjának. Emiatt — a cikk szerint — a Székelyföld „minden részéből“ panaszok hangzanak el s ma már ott tartunk, „hogy a csekély értékű és silány minőségű székely birtokok öröklésénél a közjegyzői díjba s az öröklési illetékbe annyit kell fizessen a székely gazda, hogy akár megvásárolhatta volna vele örökségét“. Ezeknek

a visszaéléseknek felburjánzását a cikk szerint az segíti lényegesen elő, hogy Marosvásárhelyen nem állították fel a székely közjegyzői kamarát s így nem igen van meg a közvetlen ellenőrzés lehetősége. A cikk mindjárt közli is Kovácsy Albert dr. marosvásárhelyi kir. közjegyző nyilatkozatát, melyben leszögezi, hogy a leltári értéket a közjegyzőnek önkényesen felemelni nem szabad s az ezzel kapcsolatos jogtalan díjfelszámításokkal szemben pedig a bíróságoknál és a közjegyzői kamaráknál igényelhető megtorló intézkedésekre utal. A lap szeptember 2-iki számában a cikkben foglaltakra részletesebben reflektál Horváth Sámuel dr. tekei kir. közjegyző, aki lényegében osztja Kovácsy Albert dr. álláspontját s megállapítja, hogy az orvoslásnak minden könnyű lehetősége meg van, azonban intézkedhetőség végett szükség van a konkrét panaszokra. —

A magunk részéről az ügyet igen egyszerűnek tartjuk. Az a közjegyző, aki a leltári értéket önkényesen felemeli, minden kétségen felül szabálytalanul jár el, s még szabálytalanabb az, aki az értékemelések után százalékot ad alkalmazottjának. Az elégtételt, illetve megtorlást nyújtó intézkedések az ilyen közjegyzők ellen folyamatba tehetők, sőt folyamatba is teendők. Azonban nem lehet megállni annál, hogy ilyen vádatat általánosságban emelnek a közjegyzői kar ellen különösen, ha olyan közjegyző ellenes hangulat keltésre alkalmas megjegyzésekkel fűszerezik, ahogyan ezt a kérdéses cikk teszi. Itt már valóban a közjegyzői állás tekintélye követeli meg, hogy ha már az első cikkben nem történt meg, a konkrét panaszokat a név közlésével utólag hozzák nyilvánosságra. Mi sem lehet ennél egyszerűbb, mivel a cikk szerint „az utóbbi időben egymásután érkeztek panaszok“ a szerkesztőséghez. Ezeket a panaszokat méltóztassék az illető lapnak akár saját nyilvánossága elé hozni, akár az illetékes kamarával közölni. A sajtó közlésekben szem előtt tartandó lojalitás és tárgyilagosság megköveteli, hogy az általánosabbnak publikált vád a tényleges esetekre konkrétizálás s a kérdéses cikk beállításában az egész közjegyzői kart érintő vádra vonatkozóan a szabálytalanul eljáró közjegyzőkkel szemben való megtorlás lehetősége megadassék.

A pécsi kamara közgyűlése. A pécsi kir. közjegyzői kamara rendes évi közgyűlését szeptember 8. napján tartotta meg. A közgyűlésről részletes tudósítást helyszűke miatt csak a jövő számban hozhatunk.

Közjegyzői terület változások. A Budapesti Közlöny 197. számában megjelent a 4990/1942. M. E. számú kormányrendelet, amely a fehérgyarmati és mátészalkai kir. járásbírókat a nyiregyházi törvényszéktől a szatmárnémeti törvényszékhez, a berettyóújfalusi járásbírókat a debreceni törvényszéktől a nagyváradai törvényszékhez csatolta át. A rendelet 2. §-a községeket csatol át egyes járásbírók területéből más járásbírók területéhez. Az átcsatolt községeket a rendelethez csatolt jegyzék részletesen feltünteti. E jegyzék szerint községeket 41 járásbíró területétől 26 járásbíró területéhez csatoltak át. Az átcsatolások természetesen érintik hol hátrányosan, hol előnyösen az illető járásbírók területén működő kir. közjegyzők működési területét is.

Már a mészáros is hitelesít. Nagy és változatos sorozatát közöltük ennek a közlőnynek hasábjain különböző arra illetéktelen hatósági és hivatalos személyeknek a közjegyzői hatáskörbe való jogtalan beavatkozásáról.

Módunkban áll az alábbiakban közölni egy ügyvéd mellett egy *mészárosnak* „hitelesítési záradékát“, mely önmagában véve már a komikum erejével hatna, ha nem volna mellette egy ügyvédnek hasonlóan teljesen illetéktelen hitelesítési záradéka, amely körülmény viszont a felekkel szemben bizonyos fokú megtévesztésre alkalmas s azt a látszatot kelti, mintha az ügyvéd a hitelesítést hivatali hatáskörében eszközölte volna. Szerencsére közjegyző elé került a meghatalmazás s így a fél gyorsan nyert felvilágosítást a „hitelesítés“ teljes értéktelenségéről. Az érdekes dokumentum szövegét különben itt adjuk:

Nyilatkozat. Alulírott H. R. szabósegéd, budapesti (V., Csáky-u. 103.) lakos ezennel kijelentem, hogy Nemeskéren, 1936. március hó 6.-án elhalt atyám H. L. csizmadiamester, volt nemeskéri lakos után rám háramlott hagyatékról bármely jogigényem fenntartása nélkül anyám: özv. H. L.-né sz. F. E. nemeskéri lakos javára ezennel lemondok. — Budapest, 1942. szeptember 14. H. R. s. k. — Alulírott Dr. V. O. budapesti ügyvéd ezennel igazolom, hogy az általam személyesen ismert H. R. budapesti lakos ezen fenti nyilatkozatot előttem mint akarataival mindenben megegyezőt, személyesen írta alá. Budapest, 1942. szeptember 14. Dr. V. O. ügyvéd, ny. m. kir. rendőrkapitány, Budapest, VI., H. E.-u. 18. Telefon, pecsét. Dr. V. O. s. k. — Alulírott D. K. mészáros, budapesti lakos (VII., Péterffy Sándor-u. 3.) ezennel tanúsítom, hogy az általam személyesen ismert H. R. ezen nyilatkozatát előttem személyesen írta alá. — Budapest, 1942. szept. 14. D. K. sk.“

Állásközvetítések.

Jelöltet, vagy más alkalmazottat, telekkönyvi gyakorlattal, román nyelvtudással és gépirási jártassággal keres, a fizetési igény s eddigi alkalmazás megjelölését kéri Ujhelyi Sándor dr. kir. közjegyző, Szilágycseh.

Szotyori Nagy Sándor dr. kisvárdai kir. közjegyző azonnali belépésre keres telekkönyvi ügyekben és gépirásban is jártas lehetőleg férfi munkatérőt.

Rendeletek

157.121/1942. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása. (Bp. K. 173.).

57.000/1941. I. M. sz. A telekkönyvi forgalomnak a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen való megindításával kapcsolatos rendelkezésekről szóló 18.800/1941. I. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése és módosítása. (Bp. K. 187.).

4830/1942. M. E. sz. A Német Birodalommal 1941. évi július hó 29-én kötött és 1941. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg ideiglenesen már alkalmazott Hetedik Pótegyezmény életbeléptetése. (Bp. K. 188.).